Český svaz ochránců přírody

2011

ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY
ZÁCHRANNÁ STANICE VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ŽIVOČICHŮ
ZÁKLADNÍ ORGANIZACE BUCHLOVICE

Text: Martin Tomešek, Karel Tomešek
Foto: archiv organizace (na titulní straně kuna skalní)
Tisk: HUDEC PRINT s.r.o. Buchlovice
Sazba a grafická úprava: Vít Kučera

Z činnosti organizace

Úvodem

Vážení přátelé,

v ruce držíte již devátou zprávu o činnosti základní organizace Českého svazu ochránců přírody Buchlovice. Tentokrát je to za uplynulý rok 2011.

Počátek roku 2011 byl velmi nesnadný. Započalo náročné jednání o podmínkách nájmu pozemků a prostor, na nichž je záchranná stanice vybudována. Toto jednání bylo ovšem, dá se říci s úspěchem, dotaženo k závěru a mohla tak být sepsána nová korektní nájemní smlouva.

Na základě těchto skutečností započalo plánování rozsáhlejší dostavby stanice, která bude v případě úspěšného hodnocení financována z Operačního programu životního prostředí.

Počátkem roku byla zahájena činnost Ekocentra ZO ČSOP Buchlovice, které má za cíl vzdělávat lidskou společnost v oblasti ochrany životního prostředí.

Podařilo se realizovat i několik zajímavých projektů jak v oblasti ochrany biodiverzity, tak také v oblasti rozšíření a zkvalitnění péče o hendikepované živočichy.

V kontextu celého roku můžeme říct, že rok 2011 byl pro nás dobrý, především proto, že se podařilo pomoci mnoha potřebným živočichům, ať jejich aktivní záchranou nebo podporou jejich populací v přírodě.

Všem, kteří se na činnosti a aktivitách organizace podíleli srdečně děkuji

Karel Tomešek, leden 2012

Činnost záchranné stanice v roce 2011

Prioritní činností naší organizace je provoz záchranné stanice pro volně žijící živočichy. Do záchranné stanice jsou přijímáni živočichové, kteří potřebují bezodkladnou pomoc a péči, kvůli svému zranění, či momentální neschopnosti přežít ve volné přírodě. Následně jejich odborné ošetření, hospitalizace a rehabilitace patří k činnostem organizace, jenž směřují k návratu uzdravených živočichů zpět do přírody. Důležitost existence zařízení jako je Záchranná stanice volně žijících živočichů Buchlovice je patrná ze statistik, z nichž vyplývá, že většinu zranění či problémových situací, do kterých se živočichové dostali, způsobil člověk. Tato skutečnost je tedy i společenskou a morální záležitostí.

Ošetřený kalous ušatý, zlomenina křídla po střetu s dopravním prostředkem

Záchranná stanice Buchlovice je součástí Národní sítě stanic pod patronací Českého svazu ochránců přírody, který prostřednictvím této sítě zajišťuje péči o zraněné živočichy na celém území České republiky.

Jelikož byla v roce 2011 nečekaně ukončena činnost záchranné stanice v ZOO Brno, bylo území, na němž tato stanice vykonávala svoji činnost, rozděleno mezi okolní záchranné stanice do doby, než území Jihomoravského kraje převezme jiná organizace přijatá do Národní sítě záchranných stanic. Územní působnost naší záchranné stanice tak byla rozšířena o dvě území obcí s rozšířenou působností, a to Břeclav a Mikulov. Stanice nyní tedy působí na většině

Pokus o záchranu otráveného orla mořského

Zlínského kraje vyjma území ORP Bystřice pod Hostýnem, Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí a Vsetín. Z Jihomoravského kraje pak spravujeme území ORP Břeclav, Hodonín, Kyjov, Mikulov a Veselí nad Moravou.

V roce 2011 bylo celkem přijato do stanice 217 živočichů 45 druhů. Z tohoto množství bylo zpět do přírody vypuštěno 100 jedinců, tj. 46 %.

Nejzajímavějším živočichem a zároveň nejvzácnějším přijatým do stanice byl bezesporu orel mořský, který byl otráven a bohužel nepřežil.

Velký podíl přijatých živočichů tvořili netopýři rezaví (30), které jsme umisťovali do náhradní dutiny.

V letech 2003–2011 bylo do stanice přijato 1094 živočichů.

Sova pálená se zraněním způsobeným srážkou s automobilem

Přehled příjmů za rok 2011 dle druhů

Druh	úhyn, utracení	v držení	vypuštění	předání	nepřijat	kadáver	únik	Celkový součet
Čáp bílý	1	2	1			1		5
Drozd zpěvný			5					5
Havran polní	1	1						2
Holub domácí	1	1	1					3
Holub hřivnáč		1						1
Jestřáb lesní		2						2
Ježek východní	1		6					7
Ježek západní		9						9
Jiřička obecná			6					6
Kachna divoká	1	5			1			7
Kalous ušatý	4	1	1					6
Káně lesní	5	2	3					10
Kos černý			2					2
Krahujec obecný	1	1	7					9
Krkavec velký				1				1
Kuna skalní				2				2
Labuť velká	2	1			2			5
Moták lužní		1						1
Moták pochop		1						1
Netopýr rezavý		2	40					42
Poštolka obecná	3	15	7	3			1	29
Puštík obecný	1	2	2					5
Rorýs obecný	2		3			1		6
Rozela Pennantova		1						1
Sojka obecná		1		6				7
Sova pálená	1							1
Srnec obecný	1	1						2
Špaček obecný	1							1
Veverka obecná		5	5	2				12
Vlaštovka obecná	1		3					4
Volavka popelavá		1	1					2
Vrabec domácí	1		4					5
Výr velký		1						1
Zajíc polní	3							3
Žluna zelená			1					1
Orel mořský	1							1
Plšík lískový			1					1
Sluka lesní	1							1
Volavka bílá	1							1
Netopýr černý	1							1
Pěvuška modrá			1					1
Pižmovka domácí		1						1
Raroh velký		2						2
Papoušek žako				1				1
Kakariki žlutočelý		1						1
Celkový součet	35	61	100	15	3	2	1	217

Graf příjmů za rok 2011 dle ORP

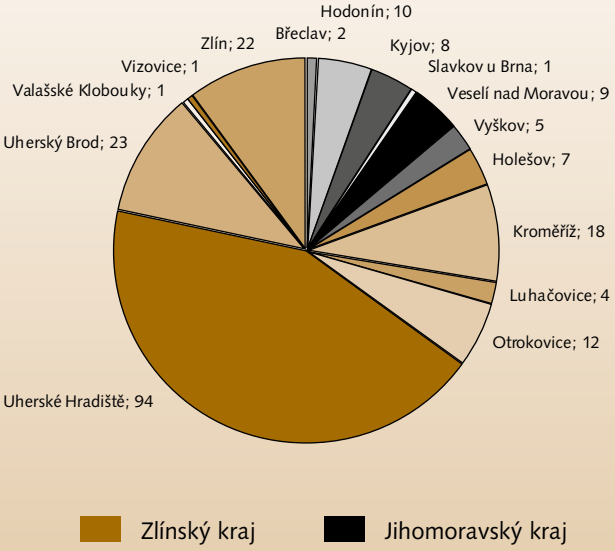

Mapa územní působnosti záchranné stanice v Buchlovicích

Další aktivity organizace

Potravní spektrum jestřába lesního *(Accipiter gentilis)* **v Chřibech**

Projekt výzkumu populace jestřába lesního *(Accipiter gentilis)* na území pahorkatiny Chřiby má přispět ke zjištění skutečného stavu populace a k podrobnému poznání potravní ekologie tohoto dravce ve volné přírodě. Detailní průzkum potravního spektra umožní specifikovat a do jisté míry i kvantifikovat jaká je jeho nejčastější kořist a v jakém množství ji loví. Ze složení potravního spektra lze posléze usuzovat na druhové složení živočichů v dané části Chřibů, to samozřejme u druhů, které se objeví v potravě jestřába. Snahou je také, aby současný projekt návazal na již úspěšně realizovaný projekt, který vznikl v roce 2008 a 2009 na MZLU v Brně v rámci programu IGA. Projekt byl prezentován na několika vědeckých konferencích a ve vědeckých časopisech (např. Tomešek, M., Kratěna, L., Čermák, K., Tomešek, K., 2011: Utilization of an video camera in study of the goshawk *(Accipiter gentilis)* diet. Acta universitatis agriculturae et silviculturae Mendelianae Brunensis. 2011. sv. 59, č. 1, s. 227--234. ISSN 1211-8516.

Mláďata jestřába lesního na hnízdě

Doupný strom

Mapování výskytu doupných stromů na území Chřibů

Tento projekt započal v roce 2010 ve spolupráci s Lesy ČR, lesní správou Buchlovice v rámci programu Podpora biodiverzity. Výsledek projektu přispívá do databáze mapování těchto stromů. Navrženým managementem jejich ochrany a udržení v lesních komplexech pak umožňuje zvyšování stavu populací dutinových druhů ptáků, kteří zpravidla mají velký význam v ochraně lesa. Tyto stromy slouží i jako útočiště velkého množství hmyzu, mnohdy i velmi vzácného, a také jako živná půda pro mnoho druhů hub. Proto jsou tyto stromy velmi důležité k udržení biologické rovnováhy a rozmanitosti na tomto území. V roce 2011 bylo mapování zaměřeno na území v okolí obcí Buchlovice a Břestek.

Podpora hnízdních možností dudka chocholatého *(Upupa epops)* na Miloticku

Hlavním cílem projektu je zvýšení populace dudka chocholatého v naší krajině, a to v místech, kde jsou dudci doposud každoročně pozorováni a charakter krajiny skýtá dostatečnou potravní nabídku. Tento pták je v přírodě České republiky již velmi vzácný. Celý projekt je založen na ověřené metodice s úspěchem použité v sousedním Rakousku. Zvýšení populace by mělo být dosaženo zvýšenou nabídkou hnízdních možností prostřednictvím speciálních hnízdních budek.

O tomto projektu vzniklo několik zajímavých článků v mediích a časopisech.

Členové ZO ČSOP Buchlovice při instalaci budky u PR Horky

Chov vybraných druhů dravců a sov

V areálu stanice je několik chovných prostor a komor, kde jsou umístěny jednotlivé páry ohrožených či vzácných ptáků. Jedná se především o jestřába lesního, krahujce obecného, poštolku obecnou a sovici sněžní. V roce 2011 se nám podařilo odchovat tři mláďata sovice sněžní. Pár krahujců umístěných v expozici adoptoval a úspěšně odchoval krahující mláďata nalezená v kontejneru.

Hendikepovaná samička krahujce obecného s adoptovanými mláďaty nalezenými v kontejneru na odpadky

Odchyt městských holubů

V roce 2011 započala spolupráce s Městem Veselí nad Moravou v problému odchytu městských holubů. Tito poškozují svým trusem městské budovy a občany města a činí tak představitelům města nemalé starosti. Na základě našich zkušeností a ve spolupráci s Městskou policií Veselí nad Moravou odchytáváme holuby na opuštěných půdách, kde nocují, ale také do speciálních pastí umístěných na střeše budov. Odchycení holubi pak slouží jako krmení pro hendikepované dravce umístěné v záchranné stanici v Buchlovicích.

Instalace zařízení na odchyt městských holubů

Biologická ochrana letiště Kunovice

Biologická ochrana letiště

Během uplynulého roku jsme společně se sokolnickým střediskem Uherské Hradiště zahájili spolupráci se společností Aircraft Industries, a.s. v problematice biologické ochrany letiště v Kunovicích. V týdenních intervalech procházíme letištní plochu se sokolnicky vedenými dravci a plašíme a vyháníme zvěř, především ptáky a srnčí zvěř z travnatých drah letiště.

Biologická ochrana letišť pomocí dravců je dnes běžnou praxí a chrání tak letadla i ptáky před vzájemným střetem.

Podpora hnízdních možností dutinových druhů ptáků

Členové organizace každoročně vyvěsí a vyčistí mnoho ptačích budek v parcích či zahradách. Drobným ptákům se tak nabízí možnost hnízdit v lokalitách, kde je absence přirozených dutin.

Instalace ptačích budek v zámeckém parku v Miloticích

Ekologická výchova a osvěta

Výrazným krokem v oblasti ekologické a enviromentální výchovy je registrace Ekocentra ZO ČSOP Buchlovice v dubnu roku 2011. V květnu letošního roku byla po splnění všech formálních náležitostí registrace ekocentra podepsána smlouva uzavřená mezi ÚVR ČSOP a ZO ČSOP Buchlovice jako výsledek výběrového řízení projektu „Infocentra" vyhlášeného ČSOP a Lesy ČR, s.p. Veškeré vzdělávací aktivity jsou tak nyní realizovány pod záštitou tohoto ekocentra. Sídlo ekocentra je ve stejné budově jako Záchranná stanice Buchlovice, tzn. v areálu SZ Buchlovice. Stanici a ekocentrum navštíví ročně až 50 000 návštěvníků, kteří mohou získat nové poznatky o naší fauně v expozici, která byla pro tyto účely zbudována. Zde si mohou návštěvníci prohlédnout nejen zvířata, se kterými se mohou u nás setkat, ale také se seznámit s tím, jaká nejčastější zranění jim v našich podmínkách a životním prostředí hrozí.

Ekojarmark Veselí nad Moravou – prezentace Záchranné stanice

Bezprostředně po podepsání smlouvy byla v areálu instalována cedule s názvem ekocentra a cedule informující o spolupráci ČSOP a Lesů ČR, s.p. Zároveň byl vybudován nový portál pro umístění informačních a propagačních materiálů obou výše uvedených organizací.

Smysl zbudování ekocentra spočíval především v možnosti informování mnoha tisíc lidí, kteří zavítají na SZ Buchlovice a navštíví Záchrannou stanici volně žijících živočichů a zároveň tak i Ekocentrum ZO ČSOP Buchlovice.

Den stromů Stříbrnice – přednáška o činnosti stanice a sokolnictví

Členové organizace během roku udělují mnoho rad v oblasti ochrany živočichů i ochrany přírody a krajiny, ať už osobně, telefonicky nebo prostřednictvím elektronické pošty.

V případě zájmu provádí členové pro zájmové skupiny, školy či jiné organizace exkurze s odborným výkladem přímo v areálu Záchranné stanice volně žijících živočichů Buchlovice, kterou taktéž ZO ČSOP provozuje. V letošním roce se takovéto exkurze zúčastnila např. Základní škola z Rokycan, Opavy a Uherského Hradiště.

ZO se zúčastňuje pravidelně veřejných akcí zaměřených na ekologii a osvětu ochrany přírody a zdravého životního prostředí. Letos to byl například Ekojarmark ve Veselí nad Moravou nebo slavnostní historický jarmark ku příležitosti 750 let založení města Veselí nad Moravou, Den Země v Uherském Hradišti, Hubertova jízda v Litenčicích nebo ve spolupráci s Lesy ČR to byl Den stromů v obci Stříbrnice na Uherskohradišťsku.

Přednáška o činnosti stanice a sokolnictví v Litenčicích

Základní údaje o organizaci

Občanské sdružení registrované jako Základní organizace 63/03 Buchlovice vzniklo v roce 2002. Základní organizace Buchlovice je nevládní neziskovou organizací, má vlastní právní subjektivitu a je dílčí organizační složkou Českého svazu ochránců přírody České republiky. Prioritním posláním organizace je ochrana a záchrana živočišných druhů a podpora jejich biotopů, a to vše spojeno s ekologickým vzděláváním společnosti.
V roce 2003 byla zahájena činnost Záchranné stanice volně žijících živočichů Buchlovice a v roce 2011 bylo založeno Ekocentrum ZO ČSOP Buchlovice.

Název a sídlo organizace: ZO ČSOP 63/03 Buchlovice, Kostelní 403, 687 08 Buchlovice
Adresa zařízení: Záchranná stanice volně žijících živočichů Buchlovice, Státní Zámek Buchlovice, 687 08 Buchlovice
Identifikační číslo: 70967318
Bankovní spojení: ČSOB a.s., č.ú. 183329166/0300
Telefon: 732 250 240 – Karel Tomešek (vedoucí stanice)
E-mail: stanice.buchlovice@seznam.cz
Internet: www.stanicebuchlovice.ic.cz
Počet členů k 31. 12. 2011: 10

Stanice je součástí zámecké zahrady Stát. zámku Buchlovice.

Otevírací doba pro veřejnost:
červen a září: 9.00–16.00 mimo pondělí
červenec a srpen: 9.00–17.00 mimo pondělí

Areál Záchranné stanice volně žijících živočichů Buchlovice

Poděkování

Za spolupráci, podporu a pomoc děkujeme těmto subjektům a osobám:

Zlínský kraj
ÚVR ČSOP Praha
Lesy České republiky, s.p. Hradec Králové a LS Buchlovice
AOPK ČR – Správa CHKO Bílé Karpaty a KS Zlín
NPÚ ú.o.p. v Kroměříži a správa SZ Buchlovice
Ministerstvo životního prostředí
Uherské Hradiště
Uherský Brod
Kroměříž
Veselí nad Moravou
Kyjov
Otrokovice
Napajedla
Holešov
Morkovice – Slížany
Buchlovice
Zlechov
Tupesy
Břestek
Velehrad
Ostrožská Nová Ves
Xavergen a.s. Uherský Ostroh
DYAS. EU, a.s.
Útulek pro zvířata v nouzi Zlín – Vršava
Stolářství Rostislav Tesař
MVDr. Alois Jaroš ml.
MVDr. František Luňák
MVDr. Viktor Tukač
Ing. Jitka Janečková
Ing. Richard Podstatzký
Základní škola Rokycany
Pracovníci zahradnictví SZ Buchlovice
Návštěvníci stanice

Zlínský kraj
ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY
LESY ČR
CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST BÍLÉ KARPATY
NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
Ministerstvo životního prostředí
UHERSKÝ BROD Město Uherský Brod
MĚSTO KROMĚŘÍŽ
DYAS
XAVERgen akciová společnost

ZVÍŘE V NOUZI

Chcete-li podpořit činnost naší záchranné stanice, pošlete svůj dar na účet číslo: **33553322/0800** u ČS, a.s., var. symbol: **6303** nebo pošlete dárcovskou SMS ve tvaru **DMS ZVIREVNOUZI BUCHLOVICE** na číslo **87777**.

(Platí pro všechny operátory a Český Telecom, účtování DMS: 30,– Kč, příjemce Vaší pomoci obdrží 27,– Kč.)